

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.277/2015/5.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Bihari Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű felperesnek a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd által képviselt I. rendű és II.r. alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Szegedi Törvényszéken 7.P.21.149/2013. számon indult és a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.892/2013/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperesek és a II. rendű alperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelmek folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet azzal a pontosítással tartja fenn hatályában, hogy a perbeli szerződés vételi és eladási árfolyam alkalmazására vonatkozó rendelkezései érvénytelenek.

Kötelezi a felpereseket egyetemlegesen, hogy 15 napon belül fizessenek meg a II.r. alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából lényeges tényállás szerint a felperesek és a II.r. alperes jogelődje 2008.

szeptember 8-án 15.075.000 Ft-nak megfelelő svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött. A szerződésben rögzítették: a bank a devizában meghatározott kölcsönösszeget a folyósítás napján az általa jegyzett árfolyamon forintra átváltja, és az így számított forint ellenértékét átutalja a felpereseknek. A szerződés szerint a felperesek a törlesztő részleteket úgy vállalták megfizetni, hogy az átutalt összeget a hitelező az általa meghatározott, az esedékesség napján érvényes deviza eladási árfolyamon átszámítja forintra. A szerződés részét képező üzletszabályzat 4.3.1. pontja szerint a bank jogosult volt a kamat, kezelési költség és egyéb díjak, jutalékok ügyfél számára kedvezőtlen egyoldalú módosítására.

A felperesek keresetükben elsődlegesen a kölcsönszerződés semmisségének megállapítását kérték arra hivatkozva, hogy az - többek között - a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), c) és d) pontjába ütközik. Másodlagos - eshetőlegesen - kereseti kérelmükben a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének megállapításait kérték, azok tisztességtelenségére hivatkozással. A Ptk. 239/A. § alapján jogkövetkezmény alkalmazását nem kérték.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megítélése szerint a II. rendű alperes nem tüntette fel a szerződésben az árfolyamrész költségként, valamint az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő feltétel nem tartalmazza az egyoldalú szerződésmódosítás részletes meghatározását, ezért a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b), c) és d) pontjai alapján semmis. Utalt arra: a szerződés egésze érvénytelenségének megállapítására tekintettel a felperesek másodlagos, az egyes szerződési feltételek tisztességtelenségére alapított kereseti kérelmét nem vizsgálta.

A II. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatva megállapította, hogy a szerződésnek az alperes javára egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító rendelkezése érvénytelen; részlegesen érvénytelen továbbá a szerződés azon okból, hogy nem tartalmazza az árfolyamrész mint költség feltüntetését. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: a szerződés nem tesz eleget a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltaknak, mivel nem tartalmazza az árfolyamrész mértékét. Az egyoldalú szerződésmódosítást tartalmazó szerződéses rendelkezés tekintetében az volt az álláspontja, hogy az a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjának megfelel, de - figyelemmel a Kúria 2/2012.(XII.10.) PK

véleményében foglaltakra - a Ptk. 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelen.

A másodfokú bíróság szerint a Ptk. alapján kellett megítélni, hogy valamely kötelező tartalmi elem hiánya, vagy a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő tartalmú szerződéses rendelkezés részleges, vagy teljes érvénytelenséget eredményez-e. A Hpt. 213. § (1) bekezdéséből - figyelemmel a 6/2013. PJE 5. pontjára - nem következik, hogy a részleges érvénytelenség megállapítása kizárt lenne. Ennek megfelelően, ha az érvénytelenség oka olyan tartalmi hiány, amely pótolható és ezzel az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, a fél viszont - a Ptk. 239/A. §-ában biztosított lehetőséggel élve - csak a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte, a szerződés részleges érvénytelenségének a megállapítása indokolt azzal, hogy ilyen esetben a bíróságnak ítélete rendelkező részében a részleges érvénytelenséget eredményező tartalmi hiányosságot kell feltüntetnie.

A jogerős ítélet ellen a felperesek és a II. rendű alperes terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítéletet helybenhagyó határozat meghozatalát kérték. Eljárásjogi jogszabálysértésként arra hivatkoztak, hogy az alperesek fellebbezése elkésett, a jogi képviselőjük által benyújtott igazolási kérelemnek tévesen adott helyt a másodfokú bíróság, így a fellebbezést érdemben nem vizsgálhatta volna. Álláspontjuk szerint a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (3) bekezdésébe ütköző módon hozta meg ítéletét: az alperesek fellebbezését alaptalannak minősítette, erre irányuló fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem hiányában mégis megváltoztatta az elsőfokú ítéletet.

Anyagi jogszabálysértésként arra hivatkoztak, hogy a másodfokú bíróság a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző módon alkalmazta a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítása helyett a részleges érvénytelenség jogkövetkezményét. Előadták azt is, hogy a jogerős ítélet eredményeként elbírálatlan maradt a keresetük 3.) pontjában felsorolt egyes szerződési feltételek érvénytelenségének vizsgálata.

Végül a jogerős ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezéseit is támadták, arra hivatkozva, hogy azt az 5/2013. PJE 2a.) pontja alapján, a szerződéses értékhez, 15.075.000 Ft-hoz kellett volna igazítani.

A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelmét a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendelkezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben

rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló XL. törvényekre hivatkozással akként tartotta fenn, hogy kizárólag a jogerős ítélet rendelkező részének az árfolyamrés mint költség feltüntetésére vonatkozó részének megváltoztatását kérte. E körben előadta, hogy az árfolyamrés alkalmazása a 2/2014. PJE határozat értelmében tisztességtelen szerződési feltételnek minősül, ezért nem lehetett azt a szerződésben feltüntetni.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a fenntartott felülvizsgálati kérelmek keretei között vizsgálta és azt a hivatkozott indokok alapján nem találta érdemben jogszabálysértőnek.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben eljárásjogi jogszabálysértésként hivatkoztak arra, hogy a másodfokú bíróság helytadott a II. rendű alperes igazolási kérelmének az első fokú ítélet ellen elkésetten benyújtott fellebbezésének kimentésére. A Kúria utal arra: a Pp. 110. § (2) bekezdésének értelmében az igazolási kérelemnek helytadó végzés ellen külön fellebbezésnek nincs helye. A Pp. 270. § (2) és (3) bekezdéseiben nevesített határozatok között sem található az igazolási kérelemmel kapcsolatos végzés. E jogszabályi rendelkezésekből az következik, hogy felülvizsgálati eljárás keretei között a Kúria nem vizsgálhatja azt - a Pp. 110. § (2) bekezdésében írt kivételtől eltekintve -, hogy egy elmulasztott eljárási cselekmény igazolásának az eljáró bíróságok megalapozottan adtak-e helyt. A Pp. 110. § (2) bekezdésében meghatározott jogsértés pedig nem volt megállapítható.

A Kúria egyetért a felperesekkel abban, hogy a jogerős ítélet indokolása ellentmondást tartalmaz a II. r. alperes fellebbezésének minősítése és az az alapján kifejtett indokok között. Ez azonban az érdemi döntésre - az alább kifejtettek szerint - nem volt kihatással, az eredményes felülvizsgálat alapja a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján pedig csak az ügy érdemi elbírálására kiható eljárási szabálysértés lehet.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben anyagi jogszabálysértésként hivatkoztak arra, hogy a jogerős ítélet a perbeli szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti érvénytelenségének téves jogkövetkezményét állapította meg. A Kúria utal a 2/2014. PJE határozat 3.) pontjára, amely szerint az árfolyamrés alkalmazása a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekben ezen szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét alapozza meg, emiatt azok nem minősülhetnek a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközőnek. A fenti körbe tartozó tisztességtelen szerződési feltétel miatt a szerződés a fenti rendelkezések tekintetében részlegesen érvénytelen.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben állították azt is, hogy a jogerős ítélet eredményeként keresetük 3.) pontjában előadottak érdemben elbírálatlan maradtak. A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság a Pp. 253. §-ának megfelelően, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között hozta meg ítéletét. Sem a II. rendű alperes fellebbezése, sem a felperesek fellebbezési ellenkérelme nem utalt arra, hogy kérnék, a felperesek keresetének hivatkozott pontjára vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés vizsgálatát.

A Kúria nem találta jogszabálysértőnek a jogerős ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését sem. A másodfokú bíróság helyesen, az 5/2013. PJE határozatnak megfelelően rendelkezett a perköltség mértékéről.

A Kúria egyetértett a II. rendű alperes fenntartott felülvizsgálati kérelmével annyiban, hogy a jogerős ítélet rendelkező részének megfogalmazása az árfolyamrés tekintetében pontatlan volt. A pontatlanságot a felülvizsgálati eljárás keretei között - figyelemmel a Pp. 275. § (4) bekezdésében írtakra - megszüntethetőnek találta.

A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet - a hivatkozott pontosítással - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felpereseket a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a II. rendű alperes - figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, a II. rendű alperes jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló - felülvizsgálati eljárási költségének viselésére. A felperesek illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 15. §-a alapján kötelesek külön felhívásra az államnak megfizetni.

Budapest, 2016. február 23.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró